

NAŠ KMEČKI DOM

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 6. junija 1912.

Leto IV.

Naše gospodarstvo.

Kdor je videl kmetijske razmere v drugih deželah, študiral sedanje gospodarstvo in sam delal, je gotovo spoznal, da se morajo naše gospodarske razmere v marsičem izpremeniti, da ne bomo slepo naprej tavali. Mi potrebujemo jasne luči, ne pa dvomnih pozkusov. K temu najbolj važnemu gospodarskemu vprašanju hočem priobčiti nekaj misli. Priobčil bom le to, kar sem sam videl in skusil.

I. Domači in tuji zgledi.

Na Dolgi njivi pri Št. Lorencu je posestvo Ane in Neže Pintar, ki leži raztreseno na malem bolj peščenem gričku in v sosedni dolini. Obsega njiv 53968 ha, travnikov 16304 ha, vrta 03248 ha, gozda 85564 ha, stavišča 593 m². Precej njiv je zdaj v travnik puščenih. — Skupno bi bilo 27 in pol orala posestva.

Na tem posestvu se je pred šestimi leti redilo redno: 2 vola, ki sta se opitala enkrat ali dvakrat na leto, 2 kravi, kako tele in 2 prašiča za dom, ki sta se spolnili v Novem mestu kupila. Odprodali so se navadno le voli, pri katerih se je priredilo 600—800 K na leto. V enem letu so pridobili največ 1200 K prav vseh dohodkov v denarju.

L. 1906. se je osnovala mlekarna. Na tem posestvu so se lotili reje prašičev in molznih krav. Posestniki sta dobili prav lepi svinjici za pleme ter pomnožili število molznih krav, reje volov pa popolno opustili. Lani sta dobili za same prašiče 1700 K, za 1 bika, 3 teleta, za mleko in drugo še 1536 K, torej skupno 3236 K. Letos se je že dosedaj dobilo do 2000 K. Dohodki bodo še vsako leto večji, ker se pridelovanje vedno izboljšuje. Čisti dohodek iz istega zemljišča, ki je bilo tudi poprej skrbno obdelano, se je trikratno pomnožil. Če pa odračunamo delo in stroške, je pa seveda čisti dohodek še

mного večji. Kako se je to doseglo? Razen imenovanih izprememb se je napravila gnojna jama, gnojnica se je redno vozila, rabila so se prav zelo umetna gnojila ter pomnožilo pridelovanje pese, krompirja in turšice. — Vrt okoli poslopij je peščen, komaj za dva prsta debelo plast zemlje ima. Lani, ko je bil z gnojnico in umetnimi gnojili ta svet, ki je dajal poprej komaj eno košnjo na leto, dobro zagnojen, se je štirikrat kosil.

Poznam drugega gospodarja, ki je prevzel malo posestvo, komaj nekaj oralov, dolga pa skoro več, kakor je bilo vredno. Nabavil si je plemenske prašiče, napravil gnojno jama in rabil umetna gnojila. V kratkem je dolg poplačal. Zdaj že svet kupuje. Vse to so pa šele začetki modernega gospodarstva. Drugod, kjer se že več let prizadevajo, so dosegli še vse drugačne uspehe.

Lani so v Švici hoteli pri malih kmetih prav natančno zvedeti za dohodke iz kmetije, ne zaradi davka, ampak zaradi gospodarskega napredka. Na 276 posestvih so prav natančno zapisali, koliko je posestvo veliko, koliko ima živine, koliko so tehtali in koliko so bili vredni posamezni pridelki. To zapisovanje pridelkov iz posameznih parcel je zelo važno, ker spozna vsak gospodar, kaj mu največ nese. Seveda so zapisali prav natančno, koliko je gospodar skupil za svoje pridelke. To postopanje imenujejo rentabilitetni račun, mi bi dejali rajši: čisti dobiček iz gospodarstva. Posestva so bila 2—30 ha velika večina je obsegala 8—15 ha. Izračunali so, da ima vsak posestnik povprečno 34.000 kron vredno posestvo. Vrednost živine znaša povprečno čez 9000 K. Suhega denarja je dobil vsak gospodar 6980 K. Vsak hektar je donasal čez 700 K dohodkov. Pri tem še enkrat povdarjam, da zemlja v Švici ni boljša kakor naša domača.

Poglejte zdaj dohodke našega kmeta! Dela celi dan, pa se mu slabše

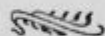
godi kakor zadnjemu delavcu. Po mestih tožijo o pomanjkanju živil, ko ima domača zemlja še toliko nevzdignjenih zakladov v sebi. Ko bi 10.000 gospodarjev v naši deželi na leto za 1000 K več živine prodalo, bi bilo to 10.000.000 kg. S tem bi se kmalu mestom opomoglo, tujega mesa bi ne potrebovali in kmetje bi si pomagali do dobičkonosnega gospodarstva. Vse to se dá prav gotovo doseči.

II. Povzdiga gospodarstva.

Pogosto se je primerilo, da so dobili lepe plemenske živali gospodarji, ki niso imeli zadosti dobre krme za rejo. Mladi biki so dobili le slamo, mrjasci travo in pleve. Živali so zaostale v rasti, gospodar je bil pa prepričan, da so mu dali slabo živino, katero je sam s pomanjkljivim krmljenjem pokvaril. Kaj pomaga dati v zanemarjene kraje najboljše žival, če jo krmiti ne morejo. Predno se dá ljudem dobra plemenska živina, se mora povzdigniti pridelovanje krme, če je ni zadosti.

Posebno pri prašičih se zelo dobro vidi razloček med dobrim in slabim gospodarjem. Sam sem dal lani po par prašičkov iz istega gnezda na dva različna kraja. Eden je dajal vsaki dan malo žita, drugemu je precej manjkalo. V osmem mesecu je bil mrjašček gospodarja, ki je žito dodajal, 140 kg težak, pri drugem le 60 kg. Ko bi drugi dokupil tudi 200 kg turšice ali ječmena, bi bil še vedno na boljšem. Mi moramo povzdigniti pridelovanje krme za govejo živino, torej travnike, pašnike in detelje, še bolj pa pridelovanje krmskih rastlin: pese, krompirja in turšice. Ravno v zadnjem času se vedno bolj poudarja, kako potrebno je, da se pomnoži število goveje živine, toda na izboljšanje poljedelstva se veliko premalo gleda. — Dobili smo iz tujega drugo živino. Mnogi se kregajo čez živali, katere so drago plačali, ki pa nočejo mesa in kosti iz zraka in vode narediti.

Treba bo predvsem gledati, da se pomnoži pridelovanje krme. To je pa le mogoče, če bo več gnoja. Več gnoja bomo imeli, če bomo v pravih hlevih napravili gnojne jame in rabili umetna gnojila. Od vsake odrasle živine je gnojnica enega leta vredna čez 70 K. Pri navadnem gospodarju se torej izgubi vsako leto čez 500 K brez koristi. In potem se pritožujemo, če smo revni! Prav je, da se dajo ljudem dobri biki, potrebni so pašniki, toda podlaga za izboljšanje gospodarskih razmer je naprava grojnih jam, da se niti ena kapljica gnojnice ne bo izgubila. Brez tega ne bomo nikdar imeli dobrih kmetov. Ko bi se v zadnjih dvajsetih letih polovico manj denarja dalo za biko in bi se ta denar porabil za izboljšanje hlevov in svinjakov in zlasti za napravo gnojnih jam, bi imeli naši kmetje milijone kron več dohodkov od svojih zemljišč. Kdor je sam izkusil gnojenje z gnojnico, mi bo gotovo pritrnil. Človeku se kar škoda zdi, da gnojnico naši ljudje še premalo poznajo. Pri tem opomnim, da gnojnica ni le za travnike, ampak tudi za vse njive, razun detelj. Z gnojnico vred moramo pa rabiti umetna gnojila, ker se le v tej zvezi doseže popolni uspeh.

Pogled v Bosno.

Naši ljudje se trumoma selijo v Ameriko. Navadno gredo čez Nemčijo, odkoder se je izseljevanje v Ameriko že zelo opustilo. Malo jih je, ki so v Ameriki našli srečo. Slovenci morajo tam opravljati najnižja in najtežja dela.

Iz iste Nemčije, čez katero gredo naši ljudje, pa prihajajo cele trope naseljencev v rodovitne jugoslovanske dežele. Domačinom ni nobeden pokazal umnega obdelovanja, tujci so prišli, kupili najboljše svet za nizko ceno in si napravili v našem mesu moč z lepim gospodarstvom. Slavonija je že vsa preprežena s tujimi naselbinami. Hrvaška propada in sedaj je Bosna na vrsti. Do 5000 nemških naseljencev je že tam. Godi se jim prav dobro. Nemec, ki je že več let v Bosni, vabi letos kmete iz nemškega cesarstva, naj se naselijo v Bosni. Pripoveduje tako-le:

Odkar je naša država Bosno priklopila Avstro-Ogrski, zapušča veliko bogatih Turkov deželo, da se naselijo v kakem kraju evropske Turčije. Obširna posestva, ki imajo prav izvrstne njive, in še posebej njive prav ugodne za pšenico, prodajo po nizki ceni. Tudi zdaj je veliko takega sveta naprodaj.

Pridelki se v Bosni prodajajo prav dobro. Mleko okoli Banjaluke se plačuje do 24 vin., ker domačini nimajo dobrih molznic. Tudi žito in živina gre dobro izpod rok. Mnogi Nemci so prišli kot berači doli, zdaj so bogatini.

Ogri in Nemci gospodarijo po novem. Naročili so si strojev, dobro in

močno živino, orali globoko in zadeli v rodovitni zemlji terno. Splošno je zemlja zelo rodovitna. Travnike kosé trikrat, navadno deteljo štirikrat na leto.

Bošnjaki, ki imajo za nizko najemščino polje od turških veleposestnikov, naj si bodo ti agi ali begi, v najemu, kmetujejo še vedno po starem.

Gnojenja, globokega oranja ali sajenja v vrsti ne poznajo. Vse mora biti naglo izvršeno, četudi je slabo. S plugom, v katerega vprežejo dva ali tri pare voličev, pobrska malo zemljo. Ta plug je orodje, ki je menda še iz Adamovih časov. Novih ne marajo, ker so jim predragi in pretežki. Turšico kar vsejejo, kakor pri nas leni gospodarji, katerim se ne ljubi natančno delati. Konji Bošnjakov so za oranje pre-slabotni, rabijo jih le za ježo in nošo.

Kjer je Bošnjak oral, more Nemec ali Mažar z globokejšim oranjem prva leta brez gnoja prav veliko pridelati.

Prašičev imajo veliko. Bošnjak jih kar v gozd nažene, da si sami hrane poiščejo. Take živali so le slabe in malo vredne. Nemški naseljenci imajo križane jorkšice, za katere je treba več skrbi, toda so zato veliko poprej godni za prodajo. Domačine razjeda žganjevitje. Če morejo, radi nastavljajo divjačini zanjke. Če so nekaj mesecev zaprti, jim to ne napravi sivih las. Nemci, ki saj nekaj kapitala s seboj prineso, pridejo hitro naprej.

Ko sem to bral, zdelo se mi je, da so nasukane razmere marsikaterega kraja naše dežele. Žganjevitje, površno delo, zaničevanje napredka, plitvo oranje, slabo gnojenje, staro orodje in vse druge napake, koliko milijonov škode napravijo vsako leto našemu kmetijstvu! Ni čuda, če ubogi kmetič res ne more marsikje preživeti svoje družine in išče sreče v tujini. Naj nam bo Bosna svarični zgled, kam ne smemo priti!

Še bolj čudno se mi pa zdi, da mi o teh bosenskih razmerah ničesar ne vemo. Ako bi vedeli naši delavci in kmetje za lepo in rodovito zemljo v Bosni, ako bi imeli koga, ki bi jim pot pokazal, posredoval in na roko šel, bi si mogli napraviti v Bosni lepšo Ameriko. Šli so pač nekateri tja drvariti in prišli ubožnejši domu, kakor so šli, toda o kmetijskih razmerah Bosne nismo veliko slišali.

Kadar smo bili s Hrvati vkupaj, smo navdušeno peli »Slovenec i Hrvat, a uvijek bratu brat«. Med tem so pa nam tujci na zemljo sedli. Preveč govorimo, preveč pijemo, premalo delamo. Prav dobro bi bilo, da bi skušali hrvaške dežele posebno Slavonijo in Bosno bolj spoznati. Na vsak način pa moramo svoje gospodarstvo povzdigniti na pravo stopinjo. Ko bi bili naši pridni ljudje tam doli, bi se čutili med Bošnjaki kmalu domače. Morebiti bi se na ta način tudi gospodarstvo Bošnjakov dalo lahko povzdigniti.

Devel zapovedi pitanja.

Kmet redi živino za prodajo. Gledati mora, da z malim trudom veliko priredi. Vsak mesar pa hoče imeti le dobro opitano žival. Doslej se je pitalo kar tje v en dan. Gospodar je dal živali, kar je mogel in kar je imel. Le umni živinorejci so si po dolgoletni izkušnji pridobili nekaj dobrih pravil, po katerih so se z dobrim uspehom ravnali. Ker gre kmetu zdaj tako trda, mora na vse gledati. Tudi pri pitanju so umni živinorejci in učenjaki drugih krajev določili nekaj pravil, s katerimi se pitanje zelo olajša.

Maks Rasken priobčuje v belgijskem časopisu za poljedelstvo nekaj takih navodil, po katerih naj se tudi naši živinorejci ravnajo. Nauki so dobri za pitanje vsake živine, veljajo pa posebno za goveje. Naj ti ne bo zadosti odstavek le prebrati, poskusi celi navod tudi natančno spoznati in se po njem ravnati.

1. Živali, ki se pitajo, morajo imeti popolni mir. Vsako gibanje vzame nekaj onih snovi, s katerimi se dela mast in meso. Natančno se zguba vsled gibanja ne more določiti, vendar mora biti zelo velika, če je Petenkofer dokazal, da je navzočnost ene same muhe pitanca motila, da je imel več ogljikove kisline, torej je naredil manj masti. Glavni pogoj za uspešno pitanje je torej zadosti hrane in nemoten mir. Če je v hlevu preveč muh, da jih mora živina vedno otepati, je to za pitanje slabo. Če vsake četrte ure kdo v hlev pristorklja, da mora žival še vstajati, je tako ravnanje zelo neumno. Nespametno je tudi živali kazati raznim tujcem, jih ven seganjati, da se postaviš s svojo živino. Hodi po hlevu tiho. Ko si žival nakrmil, zakleni vrata, da nobeden notri ne more. Gibanje je dobro za plemensko živino, za pitance je popolna tihota in vsestranski mir najboljši. Gospodar naj ravna prijazno z živalijo. Poznam gospodarje, ki dela z živino lepo in zapupno kakor z otrokom. Tako obnašanje je res pravilno. Žival se boljše počuti in rajše je.

2. Ohrani pri krmljenju veliko snažnost. Kakor je ljudem všeč snaga pri posodi in jedi, se mora tudi pri krmi natančno paziti na snago. Shrambe za mrvo morajo biti dobro osnažene in prezračene. Dobra krma kar sama od sebe diši. Vsa posoda se mora večkrat s kropom pomiti. Nobena nesnaga naj ne pride v krmo. Tudi človek, ki oskrbuje krmljenje, mora sam nase gledati. Če prinese vsa zašepšana in črna gospodinja jed na mizo, je to za jed zelo slabo priporočilo. Po skušnjah so živali prav občutljive za snago. V boljših hlevih morajo hlapci imeti osnažene čevlje, kadar gredo v hlev.

3. V hlevu naj bode prava svetloba in toplina. Mlada in plemenska žival potrebuje veliko svetlobe. V pitališču naj ne bo presvetlo,

ker svetloba pospešuje izgubo organskih snovi. Vsi vemo, kako prav ima ljudstvo s svojim rekom: »Žival, ki rada leži in dobro spi, se prav rada redi.« Ležanje in spanje je za polovico jedi. V temačnih prostorih živina lažje nemoteno dremlje. Pri svetlih hlevih se prav lahko malo bolj temno napravi.

Posebno potrebno je skrbno zračenje, da se odstrani slab zrak, katerega je živina izhlapela. Poleti in pozimi so nekateri hlevi res grozni. Če človek le notri stopi, mu skoro slabo postane. V takem okuženem zraku se živina ne more rediti. Zračnikov v stropu je še vedno premalo.

Pitancem je najbolj prikladno, če je v hlevu toplina 18 stopinj Celsija. V mrzlih hlevih porabi žival preveč hrane za ohranitev svoje toplote. Vsled tega se manj redi. Znano je tudi, da paša v mrzlem času na pitanje slabo vpliva.

4. Včasih je dobro malo krvi spustiti. Ko se prične močno pitanje, se z močnejšo hrano tudi kri pomnoži, da se pogosto jed vpre in žival žreti ne mara. Vsled preobite krvi se kaj lahko še kaka nesreča primeri. Če torej opaziš, da žival za jed dosti ne mara, prav lahko poskusiš malo krvi izpustiti. Splošno se trdi, da se sme tudi redno na tedne kri po malem izpuščati. Učenjaki trdijo, da se vsled tega beljakovine, ki so v hrani, lažje razkrojijo in žival vdihava več kisika, ki ji debeljenje zelo pospešuje. Žival ima malo manj krvi, pa več masti, ki se vsled tega le bolj redko zgubi. Skušnja tudi uči, da se živali, ki nimajo prehude krvi, rajše rede. — Pri nas je to pravilo do zdaj popolnoma neznano. Drugod so poskušali že z najboljšim uspehom. Potrdili so to ravnanje najboljši živinozdravniki. Poskusiš tudi lahko ti, toda z veliko previdnostjo. Najboljše bo, če te živinozdravnik dobro pouči.

5. Krmimo redno. Če je želodec v redu, se želja po krmu vedno v istem času oglašja, ko je žival navajena hrano prejemati. Treba je torej do minute natančno ob istem času vedno krmiti. Če daješ krmo prezgodaj, ne povzije vsega in ni vstanu vso dobro prebaviti. Krma se brez potrebe zapravlja. Če krmiš prepozno, bodo živali krmo preslabo in premalo prežvečile. Hrana, ki se prehitro požre, napravi v vampu lahko bolezn. Gotovo se pa veliko krme brez koristi zavžije pri takem naglem žrenju.

Če je redno krmljenje za vse živali dobro, je to za pitance prav potrebno, bolj kakor za vsako drugo živino. Če pride ura krmljenja, postane žival lačna in nemirna, vstane nazaj in okoli gleda, se steguje, muka ter se tako razburja. Zna ti na ta način precej kil na teži izgubiti. »Red, red«, je ena glavnih dolžnosti umne živinorejce. Drugo delo lažje brez škode počaka, kakor živina.

6. Dajaj le male porcije! To pravilo je dobro znano našim živinorejcem. Če dobi žival vso krmo nankrat, jo vsope, pobere najboljše,

slabše pa pusti in požre to le v slučaju sile. Videl sem slabe živinorejce, ki so mesili seno in slamo ter vse to živini položili. Živali so pobrale seno, slamo gledale in vedno bolj svoja suha rebra kazale. — Krmimo v malih zavitkih. Ko enega zmanjka, pride drugi. Tako se živali ni treba vstrašiti velikega kupa. Naši možje pravijo: »Živini se mora počasi pokladati.«

7. Po vsakem krmljenju mora biti živina sita. Vamp mora biti poln, da se prebava redno vrši. Če niso vse gube polne, je žival nemirna in se noče vleči. Prežvekanje se zavleče, krma se ne izrabljuje zadosti. Naj žival je po potrebi, toda nobenkrat preveč, da bi se ji jed drugič pristudila.

Krmi naj se trikrat na dan v gotovih presledkih. Živali imajo potem za prebavo dosti časa.

8. Spreminjaj večkrat krmilo. Kakor se človek naveliča vedno iste jedi, se tudi žival prenaje, ako ji vedno enako krmo pokladaš. Če malo spremeniš, bo žival rajše uživala. To pravilo je pri pitanju še posebno važno. Da se žival odebeli, se mora veliko dati. Čim večja je pa množina, tim pred se upre, bolj zoprna postane. Dokler ne zapaziš, da je živali kaka hrana zoprna, ni treba spreminjati, kadar je pa očitno, gotovo precej spremeni. Mnogi menijo, da mora že odebljena žival vse zavžiti. Toda ravno takrat potrebuje prav izbrane posebne krme.

9. Glej kolikor moreš, da bo žival rada krmila. Za dober tek je sol zelo potrebna. Ni je treba ravno veliko, toda vedno ostane pri pitanju dobra zabela. Sol je tudi za splošno rejo zelo važna.

Nekateri so dajali pitancem zadnje tedne malo cijana ali janeža. Pravijo, da se je prav dobro sponeslo. Gospodar mora z vsemi potrebnimi pripomočki doseči, da bo živina rada žrla in dano krmo, kolikor mogoče dobro izrabila. Če je žival že debela, ji bo dajal manj krme, toda mora imeti več v sebi. Naši gospodarji rabijo v ta namen krompir in žito, kar je umestno. Morebiti bi s tropinami še cenejše shajali.

Kadar pa opaziš, da se kaka žival le slabo redi, jo precej prodaj, čeprav v zgubo. Pitanci morajo krmo dobro izplačati.

Pesa.

Tudi kmet hoče tisto najprej saditi in sejati, kar mu največ nese. Prav lep dokaz za to glavno pravilo dobrega gospodarstva nam daje sledeči poskus. Na Nemškem so vsejali na 5 ha njiv žita in krmske rastline in sicer na prvi ha pšenico, na drugi fižol, na tretji deteljo, na četrti krompir, na peti peso. Iztehtali so prav vse, kar se je dobilo od rastlin. Pridelalo se je pri pšenici 22 q zrnja in 44 q slame; fižola

20 q in 40 q fižolovce, suhe detelje 40 q, krompirja 160 q, pese 700 q in 100 q pesnega perja. — Razvidno je pač, da je morala biti za deteljo posebno slaba letina, ker navadno se več pridela detelje, če je svet kolikanj ugoden.

Izračunali so potem, koliko je krmilnih vrednosti v posameznih pridelkih. Ko bi vse živini pokrmili, bi imela pšenica s slamo vred na ha 2048 kg škrobovih vrednosti, fižol 2100 kg, suha detelja 1276, krompir 3400, pesa 5288. Iz tega vidimo, da se vse druge rastline pesi ne dajo primerjati. Še krompir, ki je po pravici v časti, donaja skoro polovico manj.

Vsak gospodar, ki natančno opazuje svoje polje in vsaj površno presodi krmilno vrednost pridelkov, bo gotovo prišel do ravno teh zaključkov. Celo leto obirajo naše ženske peso in jeseni jo je še toliko, če je bila njiva res dobro pripravljena, da jo je komaj spraviti. Navadno ni pese nikdar preveč. Naj je bo še toliko, se da vendar z najboljšim uspehom porabiti za krave, ki bodo po njej molzle, da bo vesele.

Po naši deželi bi se moralo še enkrat toliko pese, pa veliko manj žita vsejati. Če je zdaj za letos že prepozno, si pa za drugo leto zapomni. Zalivaj pa včasih peso z gnojnico, da bo boljše rastla.

V drugih bolj naprednih krajih, so opustili sejanje pese, ker je z njo potem ko ozeleni preveč dela. V nekaterih krajih je je vedno premalo, v drugem je vse na kupu. Pri nas jo mnogi gospodarji raje pozneje kar v vrste presadijo. Navadno je lepša kakor vsejana. Še veliko bolj pametno pa bi bilo, da bi jo kakor sladkorno peso kar v vrste sadili. V rimel bi se napravili cveki 12 do 15 col narazen, po razbrani njivi se potegnejo vrste, ter dene seme, pet zrnov vkupaj v malo jamico, kake 4 cm globoko. Po tem načinu bi se porabilo manj semena, dela bi pa bilo pri pletvi in presajanju trikrat manj. Za okopanje bi lahko porabili plug nalašč za to narejen, ki opravi delo veliko hitreje. Tako bi se boljše in lažje kmetovalo.

Vrhno gnojenje.

Odgovarjajoč na razna vprašanja, ali in kako bi se smelo tudi še sedaj po vrhu, ko rastline že rastejo, gnojiti okopavinam, koruzi itd., poročam, da je takšno gnojenje prav na mestu in vsekakor koristno. Seveda se pa morajo vzeti za vrhno gnojenje le takšna gnojila, ki so hitro topljiva in vsled tega tudi hitro učinkujoča. Takšna gnojila so Kalijeve sol (40odstotna), čilski soliter in superfosfat. Na vsak način se pa priporoča pri vrhnem gnojenju previdnost ter se naj trosijo gnojila le ob suhem vremenu, to se pravi ob takem času, ko so rastline suhe, kajti gnojila vsebujejo močne snovi, ki

lahko mlade in nežne rastline osmоди-jo. Če so rastline mokre, tedaj gnojila na njih obvisijo in se potem lahko zgodi, kar je bilo v prejšnjem stavku povedano. Najbolj se tiče to čilskega solitra, kateremu se naj primeša pri vrhnem gnojenju polovica kalijeve soli in superfosfata (premeša pa se naj dobro). Gnojila bomo trosili (in sicer takoj) previdno med rastlinami in pri prvem okopanju zakopali. Druga polovica čilskega se pa naj na isti previdni način potrosi kratko pred drugim okopanjem ali pred osipavanjem. Kdor bo tako ravnal, temu se nikakor ni treba bati, da bi se le količkaj škodoval — nasprotno, veliko koristnega bo storil. Gnojila trositi v suhem vremenu pa se pravi, da bi mogla tudi zemlja suha biti. Ako je suha, tedaj ima le malo vlage; brez vlage se pa gnojila ne morejo razkrojiti, torej je najbolje gnojiti, če je zemlja dovolj vlažna, ni pa seveda potrebno, da bi hodil kdo po njivah in nosil cele kepe blata s seboj. Najbolje zadene ta, komur se posreči potrositi gnojila kratko pred dežjem. Ako je zelo sušno, tedaj je seveda gnojenje malo koristilo, kajti gnojila se niso mogla razkrojiti, vsled česar jih rastline niso mogle povziti. Snovi pa niso izgubljene, ampak ostanejo v zemlji do prihodnje perijode rastlinskega življenja. Ta slučaj se pripeti prav pogosto in ne vedno le ob suši; prav pogosto je uspeh umetnega gnojenja v prvem letu prav majhen, čeravno je bilo dovolj vlage — tem boljši je pa bil potem v drugem letu. Gnojiti se pa mora z vsemi gnojili, kakor je bilo prej povedano; v sledečem je pa povedano, koliko se naj tega ali onega gnojila vzame na 1 hektar — Itričetr oralu in sicer:

Za krompir:

250 do 300 kg kalijeve soli, 300 do 400 kg superfosfata, 150 do 200 kg čilskega solitra.

Za koruzo:

150 do 200 kg kalijeve soli, 200 do 250 kg čilskega solitra, 300 do 400 kg superfosfata.

Za peso:

150 do 200 kg kalijeve soli, 150 do 200 kg čilskega solitra, 250 do 300 kg superfosfata.

Za travnike in deteljišča:

200 do 250 kg kalijeve soli, 100 do 150 kg čilskega solitra, 500 do 600 kg superfosfata.

Nobeno gnojilo naj se ne izpusti, ne kalijeva sol in ne čilski soliter, kar se tako rado zgodi. Ne bati se stroškov, povrnjeni bodo v obilni meri. Travniki in deteljišča še pa lahko gnojijo še tudi takoj po košnji. Hranilne snovi še pridejo otavi prav in travnik ima dovolj hrane še za prihodnje leto. Tudi koruza, pesa in krompir bodo pustili še mnogo hrane za rastline, ki jim bodo sledile in torej zopetno gnojenje onih prostorov v prihodnjem letu ni potrebno. F. M.

Tržni pregled.

Pomanjkanje denarja postaja vedno bolj občutno. Na Ogrskem je še veliko hujše, kakor pri nas. Tam propada podjetje za podjetjem. Sam ministrski predsednik je moral obljubiti, da bo premišljeval, kako bi se več denarja v deželo dobilo. Pri nas v Avstriji je v resnici denarja še veliko. Toda vse gre v velike banke, ki hočejo večino podjetij spraviti pod svoj klobuk. Doda se jim nimajo kartela tovarne za usnje. Z vsemi mogočimi pritiski se je delalo, da bi tudi oni začeli ovce striči. Banke dajo tovarnam denar, jih kupijo ali na novo osnujejo, da potem kar na eno tipko pritisnejo, pa so čez noč večje cene blagu. Denarja pri dunajskih bankah je bilo leta 1901. vloženega 1325 milijonov, leta 1910. 2738 milijonov, gotovine je bilo leta 1901. 480 milijonov, 1910. 956 milijonov.

Železo so zopet znatno podražili. Pravijo, da se v bližnjem času na novo podraži. Vse pa ne gre tako gladko. Petrolni kartel se je razdril. Nekaterim tovarnam za čiščenje se je zdelo, da so jim dovolili pre malo blaga prodati. Cena je precej padla od 35 na 31.5 K. — Tu se vidi, kakšna mora je v teh kartelih.

Tudi cementnemu kartelu gre slabo. Nastavili so tako visoke cene, da se je prav izplačalo nove tovarne za cement napraviti, ki so lahko prodajale, kakor so hotele. Ker se po mestih skoro vse iz betona dela, so nove tovarne zelo lahko cement dobro prodale. Zato gre starim bolj slabo, ker ljudje ne marajo za drago blago.

Sicer pa gredo obrtni izdelki tovarn v ceni naprej, kmetiški pa padajo, ker se obeta dobra letina in kmetje niso kartelirani.

Goveja živina je v ceni precej padla. Dosedaj se ne izpolnjuje prerokovanje, da bomo imeli letos izvanredno visoke cene.

28. maja je bilo na dunajskem trgu 3346 glav živine. Prodajali so:

I. a nemške vole 104 do 114, II. a 94 do 102, III. a 88 do 93, posebne izjeme do 120.

I. a ogrske sive vole 96 do 108, II. a 90 do 94, III. a 80 do 88.

I. a ogrske pisane vole 104 do 120, II. a 94 do 103, III. a 88 do 93, posebne izjeme do 126.

I. a gališke vole 106 do 116, II. a 98 do 104, III. a 95 do 97, posebne izjeme do 120.

Bike I. a 102 do 108, II. a 96 do 102. Krave I. a 92 do 98, II. a 82 do 90. Prignanih je bilo 2215 volov, 637 bikov, 409 krav, 85 bivolov.

V Londonu se je mnogim pristudilo avstralsko meso, ker so prav pri veliki množini dobili notri črve.

Tudi prešiči so padli v ceni. Sicer je še vedno najboljšje rediti prašiče, vendar nam veliko škodujejo živali iz balkanskih dežel. Zdaj smemo upati, da cene ne bodo šle več znatno nazaj, ker so balkanske dežele dovoljeno množino že vpeljale. Na Dunaju je bilo

28. maja na prodaj 17.430. Le iz Galicije so jih pripeljali 10.839, navadnih mladičev (do sedem mesecev) in 115 debelih, iz Ogrske 1270 mladičev in 5087 debelih. Iz vseh drugih dežel le 119 glav mladičev. Iz tega vidimo, da je Dunaj dober trg v prvi vrsti za Ogrsko in Galicijo, ki doma ne moreta prodati. Iz drugih dežel se pa boljše drugam proda. Plačali so:

Ogrske pitance I. a 134 do 136, II. a 130 do 133, III. a stare in lahke 120 do 129, izjemne cene do 138.

Gališke mladiče (Jungschweine) 124 do 132, izjemno do 136.

Moravske mladiče 122 do 136, izjemno do 140.

Cena je padla od 3 do 5 v.

Mlečnim izdelkom gredo cene nazaj. Kuga na parkljih je prenehala, je na Vorarlberškem so imeli tudi v zadnjem času nove hude slučaje. Trave je veliko, mleka in masla v obilici. Nekateri mlekarne so prišle v težave. Pri tem je še dobro, da letos ne bo veliko češenj, katere porabo masla vedno omejuje. Nekaterim mlekarnam, katere dobivajo mleko iz bližnje okolice, bo pa res kazalo poskusiti z izdelovanjem sira.

Švica, ki je res vzgledna dežela v mlekarstvu, izpeljuje zelo malo masla.

Lani se je izvozilo 301.762 q sira, 389.984 q zgoščenega mleka, 128.050 q mlečne čokolade, 10.669 q mlečne moke za otroke. Porabi se za en kilogram sira 12 kg mleka, za 1 kg zgoščenega mleka 3 kg mleka, za 1 kg čokolade 1 kg mleka. Skupno so torej vlani izvozili v Švici mlečnih izdelkov 830.465 q, za kar so porabili 494 milijonov litrov mleka.

Prav veselo znamenje je, da so se v naši deželi začeli prav resni poskusi s sladkorno peso. Letos bo najbrž že malo pozno, toda zemlja je gotovo ugodna, ker navadna pesa tako dobro uspeva in imamo moče navadno tudi za peso zadosti.

Žito obeta povsodi lepo. V Galiciji in na Ogrskem je veliko škodovala povodenj, Amerikanci tožijo, kakor vsako leto, toda splošno so s strnjo prav zadovoljni. Če ne bo posebno slabega vremena, bo žita letos zadosti zrastle. Vsled vednih nalivov še zna žito pasti. Cene bi se potem znatno dvignile.

28. maja so prodajali na Dunaju: Pšenico banaško 25 do 25.30, navadno 21.70 do 24.20; rž 22.60 do 23.10, ječmen 21.40 do 22, turšica 19 do 19.60, oves najboljši 23.60 do 24.20, torej ima oves isto ceno kakor pšenica. Kaj bi naši stari očetje rekli, ko bi ta narobe-svet videli.

Seno je bilo letošnjo zimo navadno 2 K po celem svetu dražje, kakor druga leta. Jajca se prodajajo na Dunaju 31 do 32 jajc za 2 K. »Ko bi jih le mogla na Dunaj nesti«, si misli marsikatera gospodinja. Treba je le organizacije, pa gre vse lahko.

Na Ogrskem in Nižjem Avstrijskem so dežele same napravile tovarne za umetna gnojila, kar je gotovo hvale vredno.

Kaj je Nutrigen?

Iz izbornih redilnih snovi sestavljeno hranivo, ki se z bok svojega velikega slovesa imenuje kralja hranil.

Zahtevajte 1749
zastonj
poskušnjo
Nutrigena!

Radevolje pošilja z vporabnim navodilom vred

Nutrigen-podjetje

Budapest VII., Erzsebet körut 16, odd. 170.

Fino semensko ajdo

francosko (japonsko) in tuzemsko najboljše vrste 1154 ima za oddati

Vilh. Steinherz, Ljubljana

Dunajska cesta. Mathianova hiša.

Le K 1:80 najnovejši amerik. fotogr. aparat „Picoilo“.

Eleg. in natančna izvršitev, porabna tudi za potov. in izlete. 4x6 cm vel. Komp. z opremo, poizkusno sliko in navodilom, po katerem more fot. gr. vsak začeti, brez predznanja, in izvršiti slike.

Proti povzetju le K 1:80 pošilja:
Leop. Schaechter, Dunaj 522 XVI/2, Lerchenfeldergürtel 5. 1713

Za šivilje

„Priniski ceni“ Žargi

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 5.
Dobi se največja izbira in vse po priznani najnižjih cenah in najsolidnejši postrežbi,

Vsaka mati

se mora razveseliti, da imajo močnate jedila, kakor štruklji, cmoki, peciva, torte, narastki, pudingi, kipniki, krofi, krpice, buhtelni, krivci, rezanci, ometi, palačinke, vlivanci, rogljički, žličniki, štruca itd. v mnogih slučajih posebno za otroke prednost pred mesnimi ali sestavljenimi jedili, ako so pripravljena z dodatkom

dr. Oetker-jevega pecilnega praška

2713 po 12 vinarjev

kajti le tedaj so ne samo redilna, ampak tudi lahko prebavna, česar se zopet posebno pri otrocih ne more preceniti. Napravite torej za Vaše otroke mnogo takih močnih jedi z dr. Oetker-jevim pecilnim praškom, ki se dobi povsod z več milijoni preizkušeni predpisi.

ZDRAV, REDILEN, POCENI.

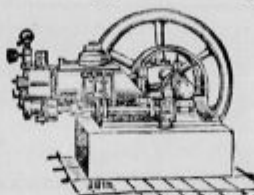
Langen & Wolf

DUNAJ X, Laxenburgerstrasse 53 I.

Zastopnik **Gabriel Brinšek**, Ljubljana, Bleiweisova c. 16

Original „OTTO“ motorji

na bencin, benzol, petrolin, surovo olje, sesalni plin.

2715

Bencin lokomobili s ali brez strehe

Stroji za obdelavanje lesa.

Kompletna naprava za žage in mizarske delavnice. **Naprava ledenic in hladilnic.**

Obisk inženirjev, nabava proračunov, prospekti 526, A. B. Z. brezplačno.

1686

Zahtevajte

vselej izrecno le tokom 19 let najboljšo preizkušeno „Barthel“-ovo klajno apno.

Ponaredbe zavrnite!

Dobiva se pri vseh trgovcih; kjer ne, pišite naravnost

Mihaelu Barthel & Co., Dunaj X/1 Siccardsburgg. 44

5 kg 2 K z Dunaja, 50 kg 11 K iz Ljubljane ali Maribora

Dopisuje se slovensko!

? Kateri

440 II.

kavin pridatek naj kupim?

Izbira je res težka, — kajti toliko ponudb človeka naravnost zbega?

Kaj rabite Vi, gospa soseda?

— Jaz? — Jaz sem in bom ostala pri preskušenem

pravem: **Francovem**: pridatku za kavo s kavinim mlinčkom;

od tega zadostuje: manjša: množina, on povzroči najlepši, zlatorjav, čisti zvretok, torej močno, slastno kavo!

158

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP.

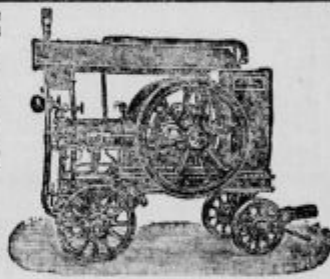
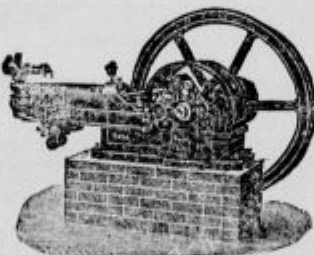
Obratni stroški 1—1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na: bencin, petrolin ali benzol: od 1—20 HP, kakor tudi lokomobil od 2—20 HP. Obratni stroški 5—6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Pnatusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körut 37.

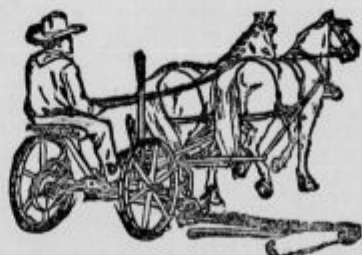
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastonj.

ČUJTE!

550

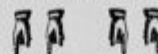
Tri vrste naj-novejših kosilnic

Mc. Cormick, Deering, Massey Harris

kakor tudi mlatilnice in sploh vse potrebščine za poljedelstvo v veliki izbiri po nizki ceni le pri trgovini z železnino in zalogi strojev

Slovenski ceniki brezplačno.

Nad 200 strojev v zalogi!

Karol Kavšeka naslednika

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16

Izjava.

1753

Jaz podpisani **Janez Smuk, posestnik v Mlakah**, občina Podzemelj, Dolensko, obžalujem, da sem dne 2. aprila 1912 zasramoval in žalil gosp. **Janeza Doltar**, kovaškega mojstra v Gradacu in se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja uvedenega zoper mene radi žaljenja časti.

V zadoščenje naj sprejme g. **Janez Doltar** to moje javno obžalovanje nepremišljeno in neutemeljeno izrečenih izrazov.

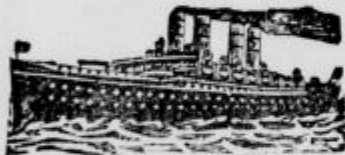
Janez Smuk.

Proda se iz proste roke **hiša** z zemljiščem za dve glavi živine. Zraven tudi nekaj gojzda. Več se izve pri lastnici **Jeri Kastrun v Puštalu št. 18 pri Škojli Lokl.** 1657

Seno in otavo

kupuje **Lovro Rebolj, Kranj 24.** 1741

Proda se: **kotla** za žganjekuho, zeleno in rudečo barvo za žganje, **Bosansko slivovko** in sladko papriko pri **Francu Cveku v Kamniku.** 1649

vožnja s **Cunard Line** 3/98/12

Bližnji odhod iz domače luke
Trsta: Carpathia 18./6. Saxonia 2./7. Panonia 9./7. 1912.
Iz **Liverpola**: Lusitania (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 29./6. 27./7. 17./8. 7./9. 1912.
Mauretania 22./6., 13./7., 10./8., 31./8. 1912.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odlaseku**, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220.— za odraslo osebo všteti davek in K 120.— za otroka pod deset let všteti davek.

Vaš otrok

dobi lahko v teh dneh mal nahod, če se segreje in potem hitro ohladi. Ne zamudite v takem slučaju ubraniti se hujših bolezni in dajte otroku dobro dišeče, zdravniško priporočeno sredstvo, ki lajša kašelj

Thymomel Scillae.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni c. in kr. dvor. dobavitelj Praga III., št. 203.

Prosimo, vprašajte svojega zdravnika 1 steklenica K 2-20. Po pošti franco proti naprej pošiljati K 2-90. 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenic proti naprej pošiljati 20 K.

Pozor na ime sredstva, izdelovalca in varstveno znamko. D. H.

Dobiva se v vseh lekarnah. V Ljubljani: **Rihard Sušnik**, dr. G. Piccoli, Jos. Čizmaš.

1447 Ne stane nič!

Zastonj pošiljam povsodi vzorce sukna, blaga za obleke, za bluže, perilnega blaga, modnega barhenta, platnine, oksforda, posteljnine, kakor tudi vseh vrst blaga za gospodinjstvo, s čimur se pri veliki izbiri in nizkih cenah more tudi doma prav zelo ngodno preskrbeti nakup. **Karl Worsche, Maribor ob Dr., Gosposka ulica 10.**

27 letno dekle

zanesljiva in varčna, z dobrimi spričevali, si želi službo v župnišče na deželo ali na večje posestvo na deželi. Naslov pove Uprav. „Domoljuba“, pod št. 1669 (znamka za odgovor). 1669

Tukaj! največji dobrotnik!

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, slad. kave, puro-a, somatose, sanatogen-a, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke itd., pijo: **Moč!** to je dr. pl. Trnkózyja sladni čaj „Sladin“ Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi **Zdravje!** vse redilne pomočke. Prihrani 50% pri denarju v gospodinjstvu. — To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. — Zavitki po 1/4 kilograma stanejo 50 vinarjev. **50% prihranka!** Zahteva naj se tudi pri trgovcih. — Sladni čaj **Najboljši zajutrk!** se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo! *.*.*

GLAVNE ZALOGE: v Ljubljani **lekarna Trnkóczy** (zraven rotovža); na Dunaju v lekarnah **Trnkóczy: VIII., Josefstädterstraße 30; III., Radetzkyplatz 14; V., Schönbrunnerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 3.**

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalac korenin **Ria-mazilo**. Cena lončka z jamstvenim pismom 1 krono. 892

Kemeny, (Kaschau) I. Poštni predal 12/161, Ogrsko.

Najzanesljivejše orožje

vsake vrste prodaja

Frid. Ogris, tovarna pušk

Sv. Marjeta v Rožu, Koroško.

Pepravilne puške za šajbo in lov, vsak zistem, dvocevke, flinte, iste za kozle, trojke, stucni za lov, Hd., s petelinimi ali brez njh.

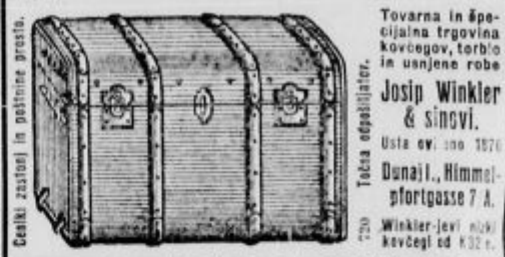
Popravila, preuredbe. Nova naročila se v najhitrejšem času izborna izvrše. Zlasti se pripravljajo **Werndl-infanterijske** puške, model 67/77, preurejene za **Lancastre-frot-patrone**, kaliber 28, 1 komad z zavojem samo 14 K. — Ako se vzame 10 komadov, se dobi 1 zastonj. Prazni patroni se vsaki puški zastonj dodajo. Garantirano izbořen strel.

Najboljše in najcenejše orožje za domačo varstvo.

Naročite takoj in opozarjajte svoje prijatelje na ta inšerat. Nikjer vam ne postrežeja bolje!

Kovčegi Winkler

Najboljša svetovna znamka! Litni! Trpezni! Cene brez konkurence!

Tovarna in specialna trgovina kovčegov, torbo in usnjene robe **Josip Winkler & sinovi.** Usta ov. 100 1912 Dunaj I., Himmel-pfortgasse 7 A. Winkler-jevi kovčegi od K 32 r.

Cena nizka.

Vse potrebščine za šivilje in krojače.

Pri nakupu

oblačilnega blaga za ženske in moške, za spomlad in poletje, priporočamo vsakemu domače podjetje 731

„pri Češniku“

Ljubljana,

Lingarjeva ulica Stritarjeva ulica

Solidna postrežba.

Popolne opreme (ballišč) za neveste.

Zanimiva poročila

o **BLAIMSCHEIN**ovi

UNIKUM MARGARINE

resnično edinem nadomestilu za surovo maslo ki vse dosedaj hvalisano daleč prekaša, prineso naše

prihodnje izdaje.

1772

4 tedne za poskušajo in na ogled pošiljam ceno moja preskušena kolesa oziroma »Hohemina« pnevmatiko in po samezne dele koles. Zmerni planski ceni popoj, lustrirani cenik zastoj! F. Dušek, tovarna Opatovo, St. B. Nr. 2109, Češko

Demač gorski tkalec sem

in pošiljam razno blago, kakor kanfanas, čefir, platno, krizot, delen, brišace, otirače, beli gradl, atlas, modro in plateno in blago druge reči

40-50 m I. kakov. K 17
40-50 m II. kakov. K 22
proti povzetju, poš. prosto.
Franc Maršik, Češka Cerma, pošta Nachod.

Posteljno perje

znamka: Avstrija priporočajo najbolje
5 kg K 9 00, boljše K 12—, belo K 18—, snežnobelo K 20—, K 20—, najfinije K 42—, K 48—, naredi pušne in najlažje postelje, zato velike perlice z dvema blazinama od 10 K naprej. Dobiva se le

D. Schnurmacher, Taus 246 Češko

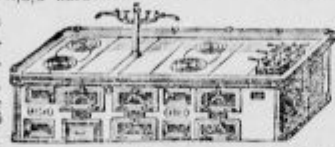
Vzorci in cenik tudi za narejene postelje zastoj. Pošilja poštnine in carine prosto po povzetju

Tovarna štedilnikov H. Krioseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, kotele, restavracije i. d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, ženske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost

Zahtevajte „Izvirne Krioseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 5973
Ceniki zastoj

Superfosfat

vsake vrste razpošilja
Tovarna kemičnih izdelkov na Hrastniku.

Izjavljam,

da je potrebno v vsakem gospodinjstvu zanesljivo razkuževalno sredstvo. Za čiščenje ran, turov, za odvrnitev infekcijskih bolezni, v svrhu desinficiranja ob bolniških posteljah ter preprečenja slabega duha ter potenja nog je steklenica

Lysiforma

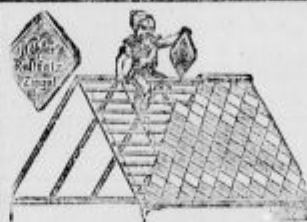
kot desinfekcijsko sredstvo priznано najboljšo. Dobiva se z vporabnim navodilom v vsaki lekarni in drožeriji po 80 v izvornih steklenicah. Lysiform toaletno milo 1 K komad. 206 52—1

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenege cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze) po znižani ceni.

Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti druge vrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo

956

IVAN JELACIĆ : LJUBLJANA

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Lenarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

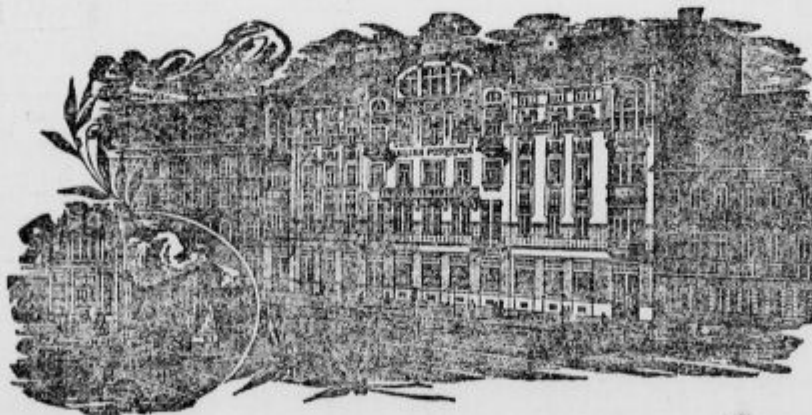
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvljo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant, eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici št. 2.

Obrestuje hra nilne vloge po 4 1/4 % brez vsacega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici potuetno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje lo nunalna posojila občnam, okrajnim in solskim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 % komunalnih zadolžnicah. 540

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4 1/2 %

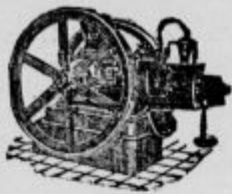
Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

CLIMAX motorji na petrolej

Najcenejši obrat.

 Komanditna družba
Bachrich & Co.
 tovarna za motorje
 DUNAJ XIX 6,

 Helligenshofstrasse, 83/1a.
 Najslarejša specialna tovarna motorji za dvotaktno motorje na surovo olje.
Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.

Rafaelov odsek Marijane družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

3

1740

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K. In sicer: 1 moderna obleka iz raševine ali listra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

12**popolnih srajc**

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumburški ostanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravljeni za najboljše opreme.

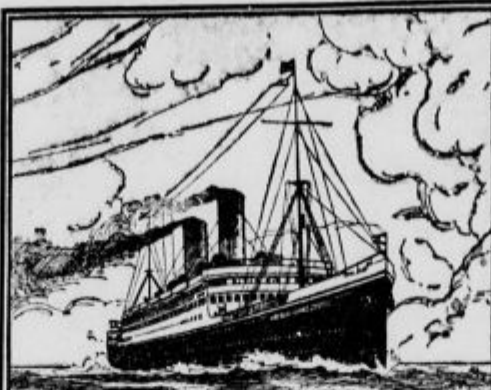
Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco. Vzorci se morajo vrniti.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Naročajte novi jubilejni cenik s koledarjem.

Birmanska darila.

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga

švicarskih ur, zlatnine, srebrnine

Lastna tovarna ur v Švicol.

Konkurenčne ure K 3-50, K 4- in K 5-.

Edino zastopstvo „Puch“-koles za celo Kranjsko. — Najboljši šivalni stroji od K 90- naprej.

FR. ČUDEN

Ljubljana, trgovec in posestnik, delničar družbe Union-Horlogère. 1243

SUKNO,

loden in modno blago za gospode, in dame tovarna sukna

KAREL KOCIAN

v Humpolcu, Češko.

Vzorci franco. Tovarn. cena.

535

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI

tovarnica barv, lakov in firnežev

priporoča: 214

olja, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinje, čopiči itd.

Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.** Cenik zastoj.**Najboljša češka tvrdka.****Geno posteljno perje!**

1 kg sivoga, dobrega skubjenega 2 K; boljsega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, anežnobelega, skubjenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K; 7 K; belega puha 10 K; najljepši prani puh 12 K. — Pri 2 kg so pošlje franco.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodeje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franco. Zamena dovoljena, za nepopoljno denar nazaj.

Cenik zastoj in franco.

2410

S. BENISCH, v Dešenici šte. 71, Češko.**V boju proti alkoholu so brezalkoholne šumeče limonade**

ki se napravijo z

Maršnerjevimi šumečimi limonadnimi bonboni ★

najbolj preiskuleno sredstvo. Samo pravi. — Če je s to varstveno znamko —

Katero ima tudi vsaka vrečka, kakor tudi vsaka pastila. Vsakoletna poraba več kot 50.000.000 kosov.

Edina izdelovalnica:

Prva češka akcijska družba za oriental. sladkorne in čokoladne izdelke, Kralj. Vinohrady, Dunaj VI., Theobaldgasse 4

Daje po**4³/₄ %****Vzajemno podporno društvo v Ljubljani**

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - **po 4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženihih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
 zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
 predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
 podpredsednik.

2535